

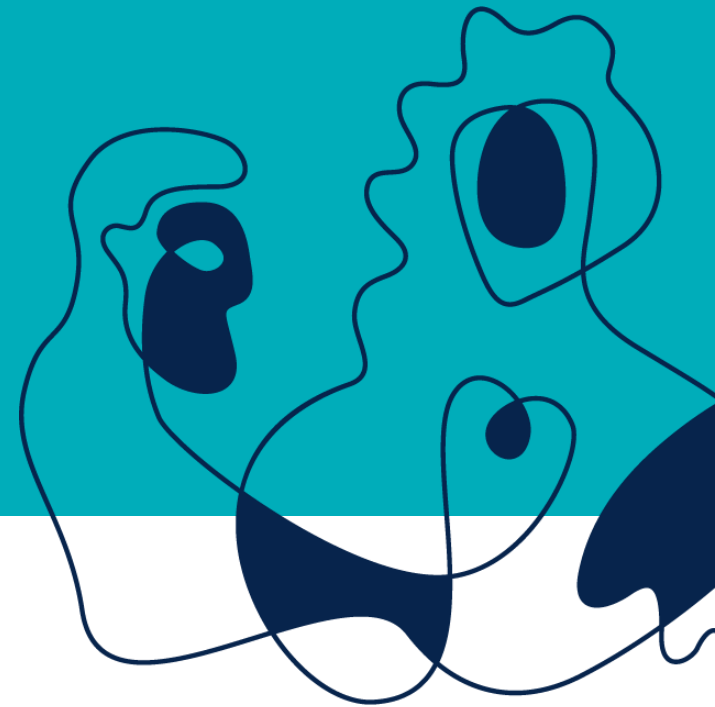
Førerkort og helsekrav - legens rolle

En innføring

Statsforvalterens kurs for leger
i spesialisering del 1 (LIS1)

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Hva handler dette egentlig om?

Trafikksikkerhet for deg og meg

Rettsikkerheten til føreren

Regelverket

Helse og førerkort – de viktigste lover og forskrifter

- Vegtrafikkloven (§§ 21 og 34)
- Førerkortforskriften (Vedlegg 1 – Helsekrav)
- Yrkestransportlova
(om kjøreseddel – persontransport mot vederlag)
- Forskrift om opplæring og kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy
- Helsepersonelloven (§ 34)
- Forskrift om leges melding

Det legen særlig må kjenne til i sitt daglige arbeid, er **førerkortforskriftens Vedlegg 1 - Helsekrav** og **helsepersonelloven § 34**, som gir leger, psykologer og optikere meldeplikt når helsekrav ikke er oppfylt.

Hvilke førerkortklasser er inkludert i de ulike førerkortgruppene?

Førerkortgruppe 1 («bilklassene»):

- Førerkortklassene AM, S, T, A1, A2, A, B og BE.

Førerkortgruppe 2 («lastebilklassene»):

- Førerkortklassene C1, C1E, C og CE.

Førerkortgruppe 3 («bussklassene»):

- Førerkortklassene D1, D1E, D og DE.
- Inkluderer også kompetansebevis uttrykning, godkjenning trafikk lærer og kjøreseddel (persontransport mot vederlag).

Det er gjennomgående strengere helsekrav for gruppe 2 og 3 enn for gruppe 1. Ofte er helsekravene de samme i gruppe 2 og 3, men i noen tilfeller strengere for gruppe 3 enn for gruppe 2. Se nærmere i Vedlegg 1 – Helsekrav.

Helsepersonelloven om opplysningsplikt

Lovteksten:

§ 34. *Plikt til å gi opplysninger i forbindelse med førerkort og sertifikat*

Lege, psykolog eller optiker som finner at en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy eller som arbeider som flygeleder, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles, skal gjøre pasienten oppmerksom på at det er forbudt å føre motorvogn eller luftfartøy eller være i tjeneste som flygeleder så lenge disse kravene ikke er oppfylt. Dersom pasientens helsetilstand antas ikke å være kortvarig, skal helsepersonell som nevnt gi melding til offentlige myndigheter.

«ikke å være kortvarig» = varighet i mer enn 6 måneder

Endringer i § 34 om opplysningsplikt fra 01.04.22

Endring i § 34: Omfatter nå også **flygeleder** i tillegg til personer med førerkort for motorvogn og sertifikat for luftfartøy

Tillegg med en ny § 34 a: Omfatter enda flere nye grupper:

*Lege, psykolog eller optiker kan uten hinder av taushetsplikt gi melding til offentlige myndigheter når det er grunn til å tro at en **pasient som fører skinnegående kjøretøy** eller **fartøy på sjøen** eller **utfører tjeneste som los**, har en helsesvekkelse som kan føre til skade på person. Første punktum gjelder kun dersom føreretten forutsetter helseerklæring. Pasienten skal få beskjed om at melding er gitt.*

Hvem skal det meldes til?

§ 34

- Førerkort for motorvogn – Statsforvalteren
- Sertifikat for luftfartøy eller arbeid som flygeleder – Luftfartstilsynet

§ 34a

- Fører av skinnegående kjøretøy – Statens jernbanetilsyn
- Fører av fartøy på sjøen – Sjøfartsdirektoratet
- Ufører tjeneste som los – Losdirektøren/Kystverket

Denne gjennomgangen om førerkort og helsekrav omfatter kun legens rolle i forbindelse med helsekravene som er gitt i førerkortforskriften for førerkort for motorvogn – i det videre kalt «førerkortsaker»

Hvem behandler førerkortsaker?

Hvilke instanser som behandler førerkortsaker og hvilke roller de har

Hvem behandler førerkortsaker (1)

Trafikkstasjonen/regionvegkontoret

- utfører vanlige førerprøver og praktiske kjørevurderinger
- utsteder, fornyer og utvider førerkort
- utsteder kompetansebevis for utrykningskjøring

Politiet

- utsteder og fornyer kjøreseddel (persontransport mot vederlag)
- kan beslaglegge førerkortet midlertidig, f. eks. etter trafikkhendelser
- kan pålegge legeundersøkelse og / eller ny førerprøve
- inndrar førerkort (tilbakekaller førerretten) evt. kjøreseddel eller kompetansebevis, etter anmodning fra Statsforvalteren når helsekrav ikke er oppfylt
- behandler og avgjør krav om tilbakelevering

Hvem behandler førerkortsaker (2)

Statsforvalteren

- vurderer melding fra lege, psykolog eller optiker etter helsepersonelloven § 34, og avgjør om melding må sendes til politiet med anmodning om tilbakekall*
- behandler anmodninger fra leger om praktisk kjørevurdering og avgjør om førerkortinnehaveren skal henvises til trafikkstasjonen
- gir uttalelse til politiet eller trafikkstasjonen om forskriftens helsekrav er oppfylt eller ikke, når disse ber om det
- behandler søknader om dispensasjon fra helsekravene
- gir råd og veiledning til helsetjenesten på feltet

* kvalitetssikrer legens melding for å ivareta rettsikkerheten til fører ved å vurdere faktagrunnlaget til meldingen (om det er korrekt at helsekrav ikke er oppfylt og om dette kan antas å vare kortere eller lengre enn 6 måneder)

Hvem behandler førerkortsaker (3)

Vegdirektoratet

- behandler klager på vedtak fattet av trafikkstasjonene/vegkontorene

Politidirektoratet

- behandler klager på politiets tilbakekallsvedtak

Helseklage

- behandler klager på Statsforvalterens vedtak (dispensasjonssaker)

Hesledirektoratet

- tolker, gir råd og lager veiledninger til førerkortforskriftens helsekrav

Helsekrav til førerkort

Helsekrav til førerkort

Helsekravene til førerkort som gjelder nå trådte i kraft 01.10.16

- Helsekravene ble i stor grad endret tilsvarende dispensasjonspraksis før 01.10.16.
- Legene, særlig fastlegene, fikk et vesentlig økt ansvar for å vurdere og sikre at førerkortinnehavere oppfyller helsekravene, og å følge opp «muntlig kjøreforbud»
- Muligheten for å få innvilget dispensasjon fra Statsforvalteren ble vesentlig innskrenket
- Helsekravene er samlet i eget vedlegg til førerkortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav
  - Vedlegg 1 inneholder dels **generelle krav** og dels **sterkt spesifiserte krav** ved enkelte sykdommer og tilstander

Hvilke krav stilles til den som skal føre motorvogn?

Fører kortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav § 2 Generelt krav til helse

Ingen må føre motorvogn når vedkommende ikke er i stand til å kjøre på trafikksikker måte på grunn av

sykdom, bruk av midler som gir svekket kjøreevne, eller annen helsesvekkelse.

Når innehaver av fører kort som følge av helsesvekkelse angitt i første ledd har grunn til å tvile på om føring av motorvogn kan skje på trafikksikker måte,

plikter vedkommende å oppsøke lege for undersøkelse før videre kjøring finner sted

Dersom legen finner at vedkommende ikke fyller helsekravene,

plikter legen å gi melding om det til Statsforvalteren, jf. lov om helsepersonell § 34

Hvilke plikter har legen?

Vurdere om helsekravene er oppfylt

- ved enhver sykdom eller tilstand som pasienten har
- når pasienten ønsker helseattest for førerkort (eller kjøreseddel/kompetansebevis)

A. Gi pasienten «muntlig kjøreforbud»

- når helsekravene forventes oppfylt igjen innen 6 måneder

B. Sende melding til Statsforvalteren (og gi pasienten «muntlig kjøreforbud»)

- når helsekravene forventes ikke oppfylt i mer enn 6 måneder

Legen har rollen som sakkyndig i disse sakene, og er ikke bundet av taushetsplikten, jf. helsepersonelloven § 27 Opplysninger som sakkyndig

Når er helsekrav for førerkort særlig aktuelt å vurdere?

- Rusmiddelbruk, psykisk lidelser, legemiddelbruk
- Kognitiv svikt
- Anfall/bevissthetssvekkelse – alle typer
- Synssvekkelse, synsfeltutfall
- Redusert førlighet
- Nevrologiske sykdommer
- Alvorlige sykdommer i hjerte, lunger, nyrer
- Diabetes mellitus
- Endret helsetilstand, generell svekkelse, flere samtidige sykdommer

Hvilken lege skal vurdere helsekravene og sende melding?

Den første legen som undersøker eller behandler pasienten for sykdommen/tilstanden som medfører at helsekravet ikke er oppfylt, har plikt til å avgi melding etter helsepersonelloven § 34

- Ved tilstander som medfører sykehusinnleggelse, senest ved utskrivning

Må vurdere om helsekravene kan bli oppfylt igjen innen 6 måneder (medisinskfaglig skjønn og konkrete bestemmelser i Førerkortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav)

- Hvis ja – gi «muntlig kjøreforbud», dvs. gjøre oppmerksom på at føreretten ikke er gyldig, alltid journalføre dette og gjerne gi skriftlig melding til pasienten
- Hvis nei – gi «muntlig kjøreforbud» og sende melding til Statsforvalteren, med kopi av meldingen til pasienten

Hvem har plikt til å sende melding til Statsforvalteren?

- Opplysningsplikten er et individuelt lovpålegg. Denne plikten til å sende melding gjelder derfor i prinsippet enhver lege, psykolog eller optiker som har befatning med pasienten.
- Å sende melding kan ikke overlates til andre når det er klart at helsekravet ikke er oppfylt i mer enn 6 måneder, eksempelvis ved å sende henvisning til annen lege/psykolog eller ved at sykehuslege overlater til fastlegen å sende melding.
- Ved sykehusopphold for tilstand som utløser meldeplikt, bør melding sendes straks grunnlaget for meldingen er klart, og senest av utskrivende lege.

Ved ikke oppfylte helsekrav

Kan oppfylles i løpet
av 6 måneder

- Informere pasienten om at helsekravet ikke er oppfylt, og at kjøring ikke er tillatt så lenge dette vedvarer (gi «muntlig kjøreforbud»).
- Dokumentere i journalen at slik informasjon er gitt.
- Bør også gi pasienten en skriftlig "påminnelse" om dette.
- Gjør pasienten oppmerksom på at dette er noe vedkommende er forpliktet til å følge (jamfør vegtrafikkloven og førerkortforskriften).

Kan ikke oppfylles i
løpet av 6 måneder

- Skriftlig, begrunnet melding sendes Statsforvalteren.
- Pasienten skal informeres om at helsekravet ikke er oppfylt, at melding sendes til Statsforvalteren*, og at kjøring ikke er tillatt så lenge dette vedvarer.
- Pasienten bør orienteres om hva som skal til for igjen å få oppfylte helsekrav.

*bekreft i meldingen til Statsforvalteren at pasienten har fått denne informasjonen (gi gjerne pasienten en kopi av meldingen)

Hva er «muntlig kjøreforbud»?

- Et upresist begrep for den meldingen legen gir til pasienten om at helsekrav til førerkort ikke er oppfylt, når tilstanden antas å vare kortere tid enn 6 måneder
- Meldingen *kan* gis bare muntlig, men bør også gis skriftlig. Se Helsedirektoratets brevmal: [Mal: Helsekrav ikke oppfylt – til fører \(DOC\)](#)
- «Muntlig kjøreforbud» må alltid journalføres
- Et "muntlig kjøreforbud" er i realiteten informasjon til førerkortinnehaver om at vedkommende ikke oppfyller helsekravene til førerrett og derfor ikke har rett til føre motorvogn etter vegtrafikkloven § 21.
- Dersom det blir kjent at pasienten ikke etterlever det «muntlige kjøreforbudet», bør legen først ta dette opp med pasienten
- Legen har opplysningsplikt til politiet, jf. helsepersonelloven § 31, hvis «nødvendig for å avverge alvorlig skade på person eller eiendom», dvs. hvis kjøring utgjør akutt fare for trafikkulykke

Om brev / melding til Statsforvalteren

- Vis til helsepersonelloven § 34
- Vær tydelig på om du melder om ikke oppfylte helsekrav, eller om du bare ber om veiledning
- Vis til hvilke konkrete helsekrav du vurderer ikke er oppfylt, eller du er i tvil om er oppfylt (paragraf og eventuelt underpunkt i Vedlegg 1)
- Begrunn din konklusjon med medisinske opplysninger, slik at Statsforvalteren
  - kan konkludere rundt helsekravet på selvstendig grunnlag
  - kun får opplysninger som er relevante for helsekravet
- Vis til at du har vurdert at dette vil vare over seks måneder

Når kan kjøring gjenopptas?

Helsekravet er igjen oppfylt

- «Muntlig kjøreforbud»
  - *Behandlernde lege opphever «muntlig kjøreforbud» ved notat i journal*
- Tilbakekalt av politiet
  - *Fører søker politiet om tilbakelevering og legger ved «Helseattest førerrett» fra fastlegen (Statsforvalteren skal ikke involveres)*

Helsekrav er ikke oppfylt, men det kan søkes dispensasjon fra helsekravene

- Fører (eller fullmektig/advokat) sender søknad om dispensasjon til Statsforvalteren
  - *Må legge ved: «Helseattest førerrett», og som oftest er det også nødvendig med en sakkyndig uttalelse fra relevant spesialist med anbefaling og vurdering rundt helsekravet*
- Ved innvilget dispensasjon: Fører søker politiet om tilbakelevering og legger ved «Helseattest førerrett» fra fastlegen og dispensasjonen fra Statsforvalteren

Mer om dispensasjonssøknad

Adgangen til å søke om dispensasjon er hjemlet i Vedlegg 1 - Helsekrav, § 7 Dispensasjon:

«Dispensasjon fra bestemmelsene i kapittel 4 til 18 skal bare gis der det etter en samlet vurdering av helsetilstand og trafikksikkerhet vil være åpenbart urimelig å avslå en søknad om dispensasjon. Søkers behov for førerett skal ikke inngå i vurderingen.»

Søknaden behandles av Statsforvalteren i søkerens bostedsfylke. Klage på vedtaket avgjøres av Helseklage.

- For at dispensasjon skal kunne gis, må avslag være **åpenbart urimelig** etter at søkers faktiske helsetilstand er vurdert opp mot trafikksikkerheten, det vil si at risikoen hos søker skal være vesentlig lavere enn det som er lagt generelt til grunn i helsekravet for den tilstanden søker har
- I praksis er derfor Statsforvalterens adgang til å gi dispensasjon svært begrenset etter nåværende forskrift fra 01.10.16. Den var betydelig mer omfattende etter tidligere forskrift, i stedet er grensene for oppfylte helsekrav nå stort sett svarende til tidligere dispensasjonspraksis, og behandlende lege er gitt større ansvar for å vurdere dette

Hva er kjørevurdering?

Definisjon: Vurdering av kjøreferdigheter for personer med funksjonsnedsettelse og for personer som har eller kan ha helsesvekkelse (jf. Vedlegg 1 § 1)

- *Legen kan be Statsforvalteren om en kjørevurdering for å vurdere om helsetilstanden påvirker kjøreferdighetene, Statsforvalteren vurderer om det er grunnlag for det*
- *Utføres av Statens vegvesen (trafikkstasjonen), etter anmodning fra Statsforvalteren*
  - *Fører må selv leie en bil med dobbelt pedalsett*
- *Kan være egnet undersøkelse der det er tvil om følgende:*
  - *Synsfunksjon*
  - *Kognitiv funksjon*
  - *Førlighet*
    - *Progredierende førlighetssvekkelse: helseattest med avkrysning nei i 14 b skal til Statsforvalteren med en beskrivelse av førlighetssvekkelsen opp mot trafiksikkerheten.*
    - *Stabil førlighetssvekkelse: helseattest med avkrysning ja i 14 b skal rett til trafikkstasjonen*
- *Resultatet sendes legen som supplerende kartlegging av helsekravet, slik at behandlende lege kan konkludere og eventuelt sende melding til Statsforvalteren*

Helseattesten

Helseattest førerrett – utforming

Helsedirektoratet **Helseattest førerrett**
Ved søknad om førerrett, kompetansebevis eller kjøremiddel. Skal fylles ut av lege.

Etternavn, fornavn og mellomnavn Fødselsnummer

Jeg er søkers fastlege.
 Eventuelt annen tilknytning (vika, behandlende spesialist o.l.).

Søkers identitet er kjent fra tidligere.
 Det er forevist [aksjertabell og tillasjoner](#) med navn, fødselsnummer/D-nummer og bilde.

Jeg har lest søkers egenklærning om helse.

Helseattesten gjelder

Førerkort første gang Tilbakelevering Godkjenning som trafikklærer
 Utvidelse Utrykningskompetanse Godkjenning som fereprøvefører
 Fornyelse Kjøremiddel for droje inntil 8 passasjerer
 Innbytte av utenlandk førerkort Kjøremiddel for buss

Førerortgruppe

Førerortgruppe 1 Førerortgruppe 2 Førerortgruppe 3

Dersom det foreligger en sykdom eller en helsevekkelse i kategoriene 1 til 15 under som kan medføre svekket kjøreevne, skal dette undersøkes nærmere i samsvar med regler i førerortforskriften Vedlegg 2 – Helsekrav og førerortveilederen. For hver kategori er det lenket til aktuelle paragrafer i forskriftens vedlegg 1 og til anbefalinger i veilederen.

Howdan undersøkelsen er utført og konklusjonen av denne, skal dokumenteres i søkers Journal, J. Journalforskriften § 8, bokstav p.

Den ferdige helseattesten skrives ut til søker, som tar denne med til trafikktasjonen. Helseattesten må ikke være eldre enn 3 måneder når den presenteres ved trafikktasjonen.

1. ENKEL SYNSTEST [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

A. SYNSTYRKE

	Høyre øye	Venstre øye	Begge øyne
Uten korreksjon	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Med korreksjon	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Korreksjonens styrke	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

B. SYNSFELT

Har søker normalt synsfelt vurdert ved Donders metode når begge øyne er i bruk? Ja Nei

C. SYNSFUNKSJON

Har søker en svekkelse av synsfunksjon som gjør vurdering av optiker eller øylege nødvendig? Ja Nei

Dersom søker har dobbeltsyn, har hatt tap eller betydelig reduksjon av synet på ett øye, problemer med kjøring i mørke eller vekslende lysforhold, eller det foreligger mistanke om nedsatt sidesyn/sentralt synsfeltuttfall eller progressiv øyesykdom, skal synsfunksjoner vurderes av optiker eller øylege i henhold til Helseattest førerrett – syn (Blansett IS-2571 2017) før attestutstedende lege skriver ut sin helseattest, eller helseattest gis med forbehold om at det leveres godkjent synsattest.

2. HØRSEL (gjelder bare førerortgruppe 3) [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker en hørsevne som medfører at talestemme ikke oppfattes på 4 meters avstand? (Dersom hørsevne er nødvendig for førerrett i førerortgruppe 3, skal dette angis under vilkår i konklusjonen.) Ja Nei

3. KOGNITIV SVEKKELSE [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Foreligger det en tilstand med kognitiv svekkelse som kan gi økt trafikksikkerhetsrisiko? Ja Nei

Leges underskrift: Blansett IS-2569 22.05.2017

Etternavn, fornavn og mellomnavn Fødselsnummer

4. NEVROLOGISKE SYKDOMMER [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker svekket balanse, koordinasjon eller psykomotoriske funksjoner som medfører økt trafikksikkerhetsrisiko? Ja Nei

5. EPILEPSI ELLER EPILEPSILIGNENDE ANFALL [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

a) Har søker eller har søker hatt epilepsi eller epilepsilignende anfall? Ja Nei
b) Bruker eller har søker brukt anfallsforebyggende legemidler mot epilepsi innenfor siste 10 år? Ja Nei

6. BEVISSTHETSTAP OG BEVISSTHETSFORSTYRELSER AV ANNEN ÅRSAK [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker hatt bevissthetstap eller bevissthetsforstyrrelse av annen årsak enn epilepsi, hjerte-/karsykdom eller diabetes? Ja Nei

7. SØVNSYKDOMMER [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker, eller har søker hatt, påtrengende søvnighet eller ukontrollert søvn som kan utgjøre en trafikksikkerhetsrisiko? Ja Nei

8. HJERTE- OG KARSYKDOMMER [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har eller har søker hatt hjerte- og karsykdom med fare for plutselig innsettende bevissthetspåvirkning? Ja Nei

9. DIABETES [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

a) Har søker diabetes? Ja Nei
b) Har søker følger tilstander av diabetes som kan gi økt trafikksikkerhetsrisiko? Ja Nei
c) Bruker søker insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi? Ja Nei

10. PSYKISKE LIDELSER ELLER SVEKKELSER [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker psykisk lidelse eller svekkelse som medfører trafikksikkerhetsrisiko? Ja Nei

11. BRUK AV MIDLER SOM KAN PÅVIRKE KJØREEVNE [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Bruker eller har søker brukt alkohol, rusmidler eller legemidler i et omfang og på en måte som medfører økt trafikksikkerhetsrisiko? Ja Nei

12. RESPIRASJONSSVIKT [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker en helsestatus som gir risiko for pO₂ lavere enn 7,3 kPa og/eller pCO₂ høyere enn 6,7 kPa? Ja Nei

13. NYRESYKDOMMER [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har søker alvorlig kronisk nyresvikt, behov for dialyse eller har det vært utført nyretransplantasjon? Ja Nei

14. SVEKKET FØRLIGHET [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

a) Mangler søker tilstrekkelig førerrett til trafikklærer føring av motorvogn? Ja Nei
b) Hvis Ja på spørsmål 14a: Er tilstanden stabil? Ja Nei

15. ANDRE SYKDOMMER OG HELSEVEKKELSER [\[Forskriften\]](#) [\[Veilederen\]](#)

Har fører annen eller generell helsevekkelse, eventuelt flere sykdommer samtidig, der svekket helsestatus utgjør en risiko for trafikksikkerheten? Ja Nei

16. Oppsummering av spørsmåene 2–15

Hvis ett eller flere av spørsmåene 2–15 er besvart med Ja, må også følgende spørsmål besvares: Er helsekravene i vedlegg 1 likevel oppfylt, eventuelt med begrenset varighet og/eller særlige vilkår? Ja Nei

Leges underskrift: Blansett IS-2569 22.05.2017

Helsedirektoratet **Helseattest førerrett – konklusjon**
Ved søknad om førerrett, kompetansebevis eller kjøremiddel.

Etternavn, fornavn og mellomnavn Fødselsnummer

Vurderingen er gjort i overensstemmelse med krav til forsvarlighet i helsepersonelloven § 4 og krav til attester, erklæringer o.l. i helsepersonelloven § 15. Min faglige vurdering er basert på førerortforskriftens helsekrav, personlig gjennomført undersøkelse, eventuelt spesialisterklæring og/eller gjennomført kjørevurdering ved trafikktasjonen.

Kryss av for helsekrav ikke oppfylt eller helsekrav oppfylt. Ved helsekrav oppfylt, angis anbefalt varighet.	Helsekrav ikke oppfylt	Helsekrav oppfylt	
		Det anbefales gitt førerrett med vanlig varighet	Det anbefales gitt førerrett med begrenset varighet (angi antall år)
Førerortgruppe 1	☐	☐	☐
Førerortgruppe 2	☐	☐	☐
Førerortgruppe 3 inkludert kjøremiddel for droje inntil 8 passasjerer	☐	☐	☐
Førerortgruppe 3 inkludert utrykningskompetanse/kjøremiddel for buss	☐	☐	☐

Er det tatt hensyn til forventet progresjon av eventuelle helsevekkelser ved anbefaling av varighet for førerretten? Ja Nei

Helseattesten gis med følgende vilkår:

Optisk korreksjon må brukes under føring av motorvogn i førerortgruppe 1, 2 og 3.
 Optisk korreksjon må brukes under føring av motorvogn i førerortgruppe 2 og 3.
 Helseattest gis med forbehold om at det leveres godkjent Helseattest førerrett – syn.
 Hørselshjelp må brukes under føring av motorvogn (gjelder førerortgruppe 3).
 Protese/ortose (støtteskinne o.l.) må brukes under føring av motorvogn i førerortgruppe 1, 2 og 3. (Krysses av dersom bruk av protese/ortose er nødvendig for å oppfylle helsekravet ved progressiv førerrettssvekkelse.)
 Ved Ja på spørsmål 14b (stabil førerrettssvekkelse) vurderer trafikktasjonen om førerrett likevel kan gis i tråd med [førerortforskriften vedlegg 1 § 41](#).
 Eventuelle særlige vilkår:

Dato:

Leges stempel eller navn i blokkbokstaver: Leges underskrift og HPR-nummer:

Legen fyller ut helseattesten som medisinsk saksyndig for trafikktasjonen og for førerortbakeren. Legens sakkyndige erklæring er ikke et forvaltningsvedtak med klagerett. Det er trafikktasjonen som treffer vedtak om førerortutstedelse.

Blansett IS-2569 22.05.2017

Når kreves helseattest?

§ 4. Helseattest (utdrag fra Vedlegg 1 - Helsekrav)

Helseattest skal fremlegges

- a) når politi, helsemyndighet eller vegmyndighet krever det for å kunne vurdere om søker om førerett eller innehaver av førerkort har en sykdom, bruker midler som gir svekket kjøreevne eller har annen helsesvekkelse som medfører at helsekravene ikke er oppfylt*
- b) ved første gangs søknad om eller fornyelse av førerkort gruppe 2 og gruppe 3*
- c) ved utvidelse av førerkortet til tyngre førerkortgruppe*
- d) ved fornyelse av førerkort med tidsbegrensning*
- e) ved fornyelse av førerkort etter fylte 80 år*

Helseattesten må ikke være eldre enn tre måneder når den legges frem

Egenerklæring om helse er vanligvis tilstrekkelig ved første gangs utstedelse i førerkort gruppe 1

Hva skal undersøkelse av førerkortsøker omfatte?

§ 5. Undersøkelsen av førerkortsøker (fra Vedlegg 1 – Helsekrav)

Vurdering av om helsekrav er oppfylt for føring av motorvogn skal ut over en generell helseundersøkelse omfatte:

- a) undersøkelse av sensoriske funksjoner (syn, hørsel)
- b) vurdering av kognitiv funksjon, psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser
- c) undersøkelse av førerlighet
- d) vurdering av legemiddelforbruk og bruk av rusmidler
- e) blod-, urin- eller andre relevante prøver og undersøkelser i den utstrekning det er nødvendig for å bedømme søkers helsemessige skikkethet.

Vedlegg 1 Helsekrav

– hvordan er vedlegget om helsekravene bygget opp?

Vedlegg 1 Helsekrav – kapittelinnndelingen

Kapittel 1. Definisjoner (§1)

Kapittel 2. Generelle bestemmelser (§2-3)

Kapittel 3. Helseundersøkelse, utstedelse av helseattest mv. (§4-8)

Kapittel 4. Syn (§9-13)

Kapittel 11. Hjerte- og karsykdommer (§25-29)

Kapittel 18. Andre sykdommer og helsesvekkelser (§42-44)

Kapittel 19. Overgangsbestemmelser (§45-46)

Kapittel 11. Hjerte- og karsykdommer

§ 25. Generelle helsekrav ved hjerte- og karsykdommer

Helsekrav er ikke oppfylt der svikt i hjerte- eller kretsløpssystemet kan føre til plutselig innsettende bevissthetspåvirkning.

0 Tilføydd ved forskrift 13 juni 2016 nr. 655 (i kraft 1 okt 2016).

§ 26. Spesielle bestemmelser ved koronarsykdom

Ved koronarsykdom som inngår i tabellen i annet ledd, gjelder bestemmelsene i tabellen. Listen over koronarsykdom i tabellen er ikke uttømmende. Ved all koronarsykdom gjelder helsekravet i § 25.

A	B	C
Koronarsykdom	Fører kortgruppe 1	Fører kortgruppe 2 og 3
1. Stabil angina pectoris eller asymptomatisk iskemisk hjertesykdom	Helsekrav oppfylt dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi og c) det ikke er hjertesvikt i funksjonsklasse IV.	Helsekrav oppfylt dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi c) arbeids-EKG er normalt ved 75 % belastning d) ejsjonsfraksjon er over 35 % og e) funksjonsklasse er I eller II. Det kreves bruk av medikamentell behandling som reduserer risiko for videreutvikling av sykdommen.
2. Ustabil angina (UAP), gjennomgått hjerteinfarkt med ST-heving (STEMI) og uten ST-heving (NSTEMI)	Helsekrav oppfylt etter fire uker dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi og c) det ikke er hjertesvikt i funksjonsklasse IV.	Helsekrav oppfylt etter seks uker dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi c) arbeids-EKG er normalt ved 75 % belastning d) ejsjonsfraksjon er over 35 % og e) funksjonsklasse er I eller II. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerett for inntil ett år, før førerett kan gis med vanlig varighet. Det kreves bruk av medikamentell behandling som reduserer risiko for videreutvikling av sykdommen.

De tre første kapitlene inneholder generelle bestemmelser – helsekravene fremgår av kap. 4-18.

Sykdommer og tilstander i helsekrav-vedlegget

Kapittel:

4. Syn
5. Hørsel
6. Kognitiv svikt
7. Nevrologiske tilstander
8. Epilepsi og epilepsilignende anfall
9. Bevissthetstap og bevissthetsforstyrrelser av annen årsak enn epilepsi, hjerte-/karsykdom og diabetes
10. Søvn sykdommer
11. Hjerte- og karsykdommer
12. Diabetes
13. Psykiske lidelser og svekkelser
14. Midler som kan påvirke kjøreevnen
15. Respirasjonssvikt
16. Nyresykdommer
17. Svekket førlighet
18. Andre sykdommer og helsesvekkelser

Helsekravkapitlene er inndelt etter organsystem eller spesifikke sykdomsgrupper og tilstander.

Kapittel 6. Kognitiv svikt

§ 15. Helsekrav ved kognitiv svikt

Helsekrav er ikke oppfylt når svekkelse av kognitiv funksjon medfører trafiksikkerhetsrisiko.

0 Tilføyd ved forskrift 13 juni 2016 nr. 655 (i kraft 1 okt 2016).

Kapittel 7. Nevrologiske sykdommer

§ 16. Helsekrav ved nevrologiske sykdommer

Helsekrav er ikke oppfylt når nevrologisk sykdom, skade eller operative inngrep gir endret funksjon av det sentrale eller perifer nervesystem med svekket balanse, svekket koordinasjon, svekkede psykomotoriske funksjoner, svekkede kognitive funksjoner eller visuell neglekt og svekkelsen medfører økt trafiksikkerhetsrisiko.

0 Tilføyd ved forskrift 13 juni 2016 nr. 655 (i kraft 1 okt 2016).

§ 17. Spesielle bestemmelser ved noen nevrologiske sykdommer

For nevrologisk sykdom som inngår i tabellen i annet ledd, gjelder bestemmelsene i tabellen. Listen i tabellen er ikke uttømmende. De generelle helsekravene i § 16 gjelder ved all nevrologisk sykdom.

	A	B	C
	Nevrologisk sykdom	Fører kortgruppe 1	Fører kortgruppe 2 og 3
1.	Enkeltstående TIA (transitorisk iskemisk attack) med remisjon innen 24 timer eller hjerneslag med remisjon innen en uke	Helsekrav oppfylt etter en måned dersom det ikke er synsfeltutfall, kognitiv svikt, pareser eller følgetilstander som påvirker kjøreevnen. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil to år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.	Helsekrav oppfylt etter tre måneder dersom det ikke er synsfeltutfall, kognitiv svikt, pareser eller følgetilstander som påvirker kjøreevnen. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.
2.	TIA eller hjerneslag med a) remisjon innen en uke og b) atrieflimmer uten synkoper.	Helsekrav oppfylt etter tre måneder med stabil antikoagulasjon. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil to år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.	Helsekrav oppfylt etter seks måneder med stabil antikoagulasjon og etter vurdering av relevant spesialist. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.
3.	TIA eller hjerneslag i sammenheng med carotisstenose over 70 % som ikke behandles	Helsekrav oppfylt etter seks måneder der relevant spesialist vurderer lav årlig risiko for nytt anfall.	Helsekrav oppfylt etter ett år der relevant spesialist vurderer svært lav årlig risiko for nytt anfall.

Helsekravene fremstilles i vanlig paragraftekst eller i tabeller – som vist over.

Helsedirektoratets førerkortveileder

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/forerkort>

Helsedirektoratet English Om oss Søk

Forsiden | Førerkort

TEMA

Førerkort

Veileder

Førerkortveilederen

Veileder til lov og forskrift

KAPITTEL 1	Definisjoner: Førerkortgruppe, søker, egenerklæring, helseattest og kjørevurdering (§ 1 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 2	Førers ansvar, alder, egenerklæring og legens meldeplikt (§§ 2-3 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 3	Helseundersøkelse, helseattest, rollen som sakkyndig, plikt til å gi informasjon, dispensasjon m.v. (§§ 4-8 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 4	Syn (§§ 9-13 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 5	Hørsel (§ 14 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 6	Kognitiv svikt (§ 15 helsekrav til førerkort)

Helsedirektoratet har laget en elektronisk veileder inndelt etter kapitlene i Vedlegg 1. Denne er spesielt rettet mot leger som skal vurdere helsekrav. Den finnes på ovenstående nettside.

Fører kort og helsekrav – to kasuistikker

Kasuistikkene blir presentert ved PSOAP-akronymet:

- Problem
- Sykehistorie
- Objektivt
- Analyse
- Plan

P: Anfall med kramper

S: Kvinne, 34 år. Innlagt med kramper uten kjent årsak. Tungebitt. Ikke hatt liknende tidligere. Sovet *litt* dårlig i det siste ellers ingenting «uvanlig». Feberkramper ved flere anledninger som barn.

O: Ingen nevrologiske utfall. Normal EEG og MR-caput. Trøtthet etter anfall. Støl i muskulatur.

A: Enkeltstående uprovosert anfall. Innlagt til observasjon. Ikke indikasjon for anfallsforebyggende behandling.

P: Ingen plan for oppfølging.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til Statsforvalteren?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

P: Uro og søvnproblemer

S: 43 år gammel kvinne. Samlivsproblemer. Sover dårlig og føler seg urolig, hjertebank i perioder. Har brukt 20 mg oxazepam daglig i lengre tid. Ønsker noe for sine søvnproblemer.

O: Klinisk undersøkelse uten anmerkning.

A: «Sosialt» betingede søvnproblemer?

P: Du forsøker behandling med 7,5 mg zopiklon, sammen med oxazepam. Du skriver ut resept for ti dager.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til Statsforvalteren?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

Løsningene på disse kasuistikkene presenteres på kurset i offentlig helsearbeid. Der vil vi også legge frem øvinger med en rekke andre relevante kasuistikker.

For å finne helsekravene gå til Helsedirektoratets førerkortveileder:

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/forerkortveilederen>

Eller gå til Lovdata og finn Vedlegg 1:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-01-19-298?q=førerkortforskriften>

Prøv gjerne begge deler. Lykke til!